

La presentació de 'Persones humanes'. La del 20 de gener va ser l'edició més polèmica de les que s'han emès fins ara.

'Persones humanes', transcrit

EL TEMPS ofereix la transcripció del polèmic *Persones humanes* del passat 20 de gener dedicat a la infanta Elena.

Plató amb dues parts diferenciades: grades amb públic i escenari. Al fons, a l'esquerra de Mikimoto una pantalla amb la foto fixa de la infanta Elena. Aquesta imatge es manté com a part del decorat. Com és habitual, les expressions del públic –siguin aplaudiments o rialles– puntuen les intervencions.)

OFF: Benvinguts als estudis de Televisió de Catalunya, Sant Joan Despí, comarca del Baix Llobregat, estem a punt de fer un descobriment històric, un descobriment que ens farà contemplar el món d'una manera diferent, i és que avui descobrirem que la família reial és realment una família de persones humanes. Avui capítol trenta-novè: "La infanta Elena". Presenta: Mikimoto.

MIKIMOTO: Gràcies. Avui comencem una mica d'hora. Falten 11 minuts per a les 11 de la nit. M'agradaria començar amb unes imatges

per al record. (*Part del programa dedicada al Barça-Madrid i al sabotatge del tren de la costa.*)

MIKIMOTO: El nostre convidat de pedra –que no vol dir que hi haguem d'ensopegar dues vegades– és Àngel Colom, i encara diria més, i Colom.

MIKIMOTO: Molt bé, senyor Colom. Bona nit. Estem molt contents que estigui al Plató 1 de TV3. Què li han portat els reis? Un helicòpter? O això dels reis no ho toca massa...

COLOM: No ho toco massa. En tot cas, es deu referir als Reis de l'Orient. Els Borbons només ens porten desgràcies a Catalunya.

MIKIMOTO: Això tampoc... Avui faré...

COLOM: Els d'Orient s'han portat bé. Es porten sempre bé amb els republicans.

MIKIMOTO: Fer cagar el tió és més republicà que esperar que vinguin els reis.

COLOM: També és català.

El clip de la infanta

MIKIMOTO: També... Però ho fan a més llocs, ara. Vostè demanaria als Reis la independència, si sapigués que l'hi portarien o abans pactaria amb el diable.

COLOM: Depèn. Si estem parlant dels d'Orient, per demanar que no quedí. Si parlem dels Borbons, podem demanar, però estic convençut que mai en la seva història, ni mai en la situació actual, ens la donarien. En tot cas hauríem de buscar un pacte amb un diable benèfic que ens pogués ajudar.

MIKIMOTO: Qui diu això, diu els carlistes.

COLOM: Ja hi som, amb els carlistes!

MIKIMOTO: Això va sortir en un diari. Però vostè no volia dir això...

COLOM: Efectivament.

MIKIMOTO: M'ho semblava...

COLOM: T'ho agraeixo. Em sembla que el que segur que no em pensava és que passaria a la història actual com el revitalitzador del carlisme a Catalunya. Això va venir d'una frase feta que correspon al seu marc sociogeogràfic. Jo sóc d'Osona i els d'allà diem

Catalunya carlina per dir Catalunya interior.

MIKIMOTO: La Catalunya profunda.

COLOM: La Catalunya profunda, la Catalunya interior i la Catalunya carlina; i d'aquí va venir.

MIKIMOTO: I d'aquí va venir això.

COLOM: Només per això. Però no ho diré més; diré la Catalunya profunda, la Catalunya interior, la Catalunya que té arrels de tot tipus, on van campar els carlins...

MIKIMOTO: Desprenem que vostè no ha parlat mai amb cap membre de la família reial.

COLOM: Vaig fer una gestió una vegada. De fet, abans dels Jocs Olímpics, quan el qui avui és un flamant càrrec del Ministeri de l'Interior, el senyor Garzón, va detenir una trentena de ciutadans catalans absurdament.

MIKIMOTO: Ara li diré una cosa que vostè no sap. El senyor Garzón és del Barça. Em sap greu, però és així.

COLOM: Li diré una altra cosa que vostè potser no sap. El senyor Rodríguez Ibarra també és del Barça.

MIKIMOTO: Sí, sí.

COLOM: També ho sabia. No sé què ens passa, amb això... En aquella ocasió jo vaig intentar parlar amb ell, quan concidia que el rei va venir a Catalunya... Ho vaig demanar al president de la Generalitat, que va fer la gestió. La va fer. El rei va dir que no tenia cap mena d'interès a parlar amb mi. Jo li volia demanar la llibertat immediata dels nostres conciutadans. I per això sí que hagués parlat amb el rei. Tampoc tinc un especial interès a fer-ho.

MIKIMOTO: Algun dia espero que s'esdevindrà el fet.

COLOM: Però, potser esperem que sigui per dir adéu.

MIKIMOTO: La monarquia dona més estabilitat a un país que un règim presidencial?

COLOM: No. La monarquia el que dona a Catalunya és pura inestabilitat. Jo mai oblidaré que fa tres anys, el dia 6 de gener precisament, a la Pasqua Militar, que és el dia que el rei ens sol donar disgustos. El rei Joan Carles ens va donar un disgust. El Parlament de Catalunya acabava d'aprovar el dia 12 de desembre del 1989 la resolució del dret a l'autodeterminació, a proposta del nostre grup parlamentari, i el rei, i això no li toca constitucionalment, va ser cruament bel·ligerant contra el Parlament de Catalunya. Més recentment, l'última Pasqua Militar, també ha portat polèmica.

MIKIMOTO: Deia, en fi...

COLOM: La monarquia borbònica ha estat nefasta per a Catalunya i ho continua essent. D'estabilitat, res de res.

MIKIMOTO: Vostè està les 24 hores de dia amb el mateix tema.

COLOM: No. En el rei, no hi penso gairebé mai. Ara perquè vostè em treu el tema.

MIKIMOTO: Bé, de tota manera no em pot negar que tenim un príncep de Girona i una infan-

ta que treballa i viu a Catalunya, i des del moment que treballa a Catalunya també és catalana.

COLOM: I que avui ha visitat el Montseny, em sembla.

MIKIMOTO: En fi. Com ho analitza, tot això?

COLOM: No hi he parlat i no la conec. Està bé que estigui aquí i que l'estudii. El català és una llengua de futur. D'aquí a treballar... No ho sé. Ara, diuen que a les nou del matí ja hi és.

MIKIMOTO: I tant!

COLOM: Diuen que es dedica a llegir llibres tot el dia.

MIKIMOTO: No ho sé. No arribo a tant!

COLOM: Em sembla que els treballadors de la Caixa fan més que llegir llibres tot el dia. Treballen.

MIKIMOTO: Li presento una situació estranya. Amb qui li agradaria de quedar-se atrapat en un ascensor. Amb la Lady Di o amb la infanta Elena.

COLOM: Sens dubte, amb la primera.

MIKIMOTO: Coneix la infanta Elena? Suposo que no, perquè abans havia dit que no coneixia ningú.

COLOM: No.

MIKIMOTO: Avui tindrem ocasió de conèixer la primogènita de la Casa Reial espanyola. La pubilla, vaja, perquè fa l'efecte que la gent en té una imatge equivocada i que estem convençuts que no correspon a la realitat. En parlarem, després de prendre unes decisions...

(Pausa publicitària.)

MIKIMOTO: Molt bé. Som aquí al *Persones Humanes*. Són les 11 i 9 minuts.

El dia 20 de desembre de 1963 naixia, a la Clínica de Nostra Senyora de Loreto de Madrid, Espanya, la infanta Dona Elena Maria Dominica de Borbó i Silos i de Grècia. La infanta Elena va estudiar EGB, BUP i COU al Col·legi de Nostra Senyora del Camino de Madrid, Espanya. Després va estudiar Magisteri. Més tard es va llicenciar en Ciències de l'Educació, títol que la converteix, juntament amb la princesa Cristina, en les dues dones de la història de la reialesa espanyola que tenen un títol universitari. L'any 1981 va començar les competicions d'hípica i l'any 1986 va caure del cavall a les dependències del Reial Club Polo de Barcelona... (Home, si la gent cau del cavall, no riguis!)... patint una lesió, com us deia, patint una lesió cervical, fet que la iguala amb altres membres de la reialesa reial europea. És presidenta de diverses entitats cíviques i socials, com ara Special Olímpics o el Patronat de la Passió d'Ulldesconca.

Els cronistes de societat defineixen la infanta Elena com una persona afable i simpàtica, a qui li agraden molt els nens i els cavalls. També és afeccionada a la música, al ballet i a la fotografia. El 25 de febrer de 1987, sota el pseudònim Anhel, va guanyar el primer accèssit sobre tema

hípic, del concurs fotogràfic convocat per la revista *El caballo*. Aquesta noia, que tots hem vist créixer, i que ja té trenta anys, diu que se'ns casa. Tota la premsa en va plena. Fins i tot aquest gran programa d'en Josep Cuní, i la Maria Àngels Alcàzar, que no ha pogut venir a aquest programa, però sí que ha anat a l'altre, (...) n'ha parlat, com n'han parlat el *Bon dia Catalunya*, n'ha parlat tothom. Per què? Perquè n'havien fet una promoció que es casava la infanta Elena, o no, o sí. Vosaltres sabeu, els que ens mireu, i els que esteu aquí, que ja fa setmanes que la tenim present en el nostre monitor. La notícia ens ha agafat de sorpresa i ens costa

ARXIU

Mikimoto: "Vosaltres sabeu, els que ens mireu, i els que esteu aquí, que ja fa setmanes que la tenim present en el nostre monitor. La notícia [del possible casament de la infanta] ens ha agafat de sorpresa i ens costa una mica de creure, perquè després de tant de temps de veure-la trista i sola en aquesta pantalla, ens l'havíem feta una mica nostra. Per això li dedicarem aquestes imatges i aquesta bonica cançó de Nat King Cole."

una mica de creure, perquè, després de tant de temps de veure-la trista i sola en aquesta pantalla, ens l'havíem feta una mica nostra. Per això li dedicarem aquestes imatges i aquesta bonica cançó de Nat King Cole, "Maria Elena". Però abans de veure aquestes imatges... A mi personalment, aquestes imatges que es van filmar dels plors de les Olimpíades ..., atenció!, a mi personalment no m'agraden, però l'equip ha considerat que hi havien de ser, i com que jo en el moment que ho estaven fent no hi era present, no les he pogut treure. Repeteixo això d'aquestes imatges. Però, tota la resta del clip és molt bonic. Fixeu-vos-hi.

(Clip imatges infanta Elena.)

MIKIMOTO: Bé, era la veu inconfusible de Nat King Cole, i també unes imatges inconfusibles de la infanta Elena. De tot això, en volem parlar avui amb dos especialistes: la Teresa Berengueras i el senyor Armand de Fluvià. Bona nit.

TERESA BERENGUERAS: Bona nit.

ARMAND DE FLUVIÀ: Bona nit.

MIKIMOTO: Això aviat semblarà el *Moltes Gràcies*, si continuem aplaudint cada dos per tres. La Teresa Berengueras és cronista de societat i col·laboradora del programa *Bon dia, Catalunya*, i companya nostra que tracta de totes aquestes qüestions relacionades amb els fa-

mosos i la premsa del cor. Jo no sé si és veritat, aquesta notícia que la infanta Elena es casa.

T. B.: Tu no n'estàs convençut.

MIKIMOTO: No. És més, em tallaria els cabells al zero, si es casés amb aquest xicot.

T. B.: Té les mateixes possibilitats de casar-se amb aquest noi que amb tots els altres que li hem atribuït nosaltres mateixos. L'única cosa que diferencia aquest d'alguns altres és que aquest és aristòcrata pur, a excepció feta de l'Habsburg, que també van dir que havia sigut nòvio de la infanta.

MIKIMOTO: Quants nòvios hauria tingut en aquest espai de temps?

T. B.: En un espai de cinc o sis anys, cinc nòvios.

MIKIMOTO: Això és el que la gent ha dit.

T. B.: Teòricament són nois que s'hi han relacionat d'alguna manera. La Infanta té 30 anys, és una noia jove, per tant se suposa que es relaciona amb aquests nois, i que no és una noia que no sigui normal, que té tractes amb nois. Ella mateixa ho diu. Ha fet unes declaracions recentment. Les folklòriques també ho han dit moltes vegades: "*Cuando me ven con un chico me hacen la foto y dicen...*"; fins i tot la nostra infanta també ho ha dit. I aquest és el cas que pot passar amb el senyor Marichalar. Ara jo tampoc m'hi jugaria el que t'hi jugues tu.

MIKIMOTO: Jo m'hi jugo els cabells.

T. B.: Per exemple, la història amb en Santos Galera, arquitecte andalús, recordeu? En aquells moments semblava fins i tot que a la mateixa reina, la mare de la infanta, li agradava moltíssim aquell noi, aquella relació. Altres relacions no li han agradat tant.

MIKIMOTO: Perdona, el senyor Armand de Fluvià és president de la Societat Catalana de Genealogia i Heràldica i assessor de la Generalitat en aquestes qüestions, de Genealogia i Heràldica. Vostè ve de família noble?

A. DE FLUVIÀ: Jo abans volia dir que no sóc

El públic que va assistir al 'Persones humanes' del passat dia 20 de gener. Un públic jove i entusiasta.

assessor de la Generalitat. Sóc assessor heràldic de Catalunya. Bé, hi ha algun matís...

MIKIMOTO: Tots els matisos.

A. DE FLUVIÀ: Bé, també voldria dir que, evidentment, que sóc aquí com a tècnic. I, que no tinc cap sentiment cap a la casa reial espanyola...

MIKIMOTO: Quina relació té amb la casa reial espanyola?

A. DE FLUVIÀ: Per mi és com si fos la casa reial de Suècia o de qualsevol altre país. Relació, no en tinc cap. El que sí puc dir és que en la meua època de monàrquic havia conegut tota la família, i havia anat al casament dels actuals reis i al de la infanta Pilar. Però, la generació dels actuals prínceps, no els conec ni tampoc tinc cap interès a conèixer-los.

MIKIMOTO: Ha dit en la seva època monàrquica. Això vol dir que ara no ho és.

A. DE FLUVIÀ: No ho sóc.

MIKIMOTO: Té algun ressentiment contra la casa reial espanyola?

A. DE FLUVIÀ: No.

MIKIMOTO: Potser abans hauríem d'explicar la història de la família Fluvià.

A. DE FLUVIÀ: Bé.

MIKIMOTO: És com ho tinc aquí. La família Fluvià va ser vençuda al compromís de Casp i les tropes castellanes van assassinar Antoni de Fluvià i va esclatar el Corpus de Sang. Després els Fluvià és van aliar contra Felip V.

A. DE FLUVIÀ: Sí, però el, diguem-ne, el meu ressentiment, bé, no ressentiment... és pel que haguessin pogut fer després de la restauració del rei Joan Carles per popularitzar-se a Catalunya, però jo crec que no els interessa perquè no han fet cap detall. I el fet de dir tres o quatre paraules en un discurs o el fet de començar en català un discurs i després seguir en castellà, a mi no m'engatassa. Fet aquest aclariment...

MIKIMOTO: Jo li voldria preguntar d'on ve aquest personatge que es vol emportar la nostra infanta? És un bon partit?

A. DE FLUVIÀ: Pertany a una família molt antiga de la noblesa navarresa. Ell va néixer l'any 1963, o siga que és uns mesos més jove que la infanta. És el cinquè de set germans.

T. B.: Perdona, un incís. Aquí s'ha confós tothom, perquè tothom diu que ell és un any més gran que ella.

A. DE FLUVIÀ: Ell és del 1963.

MIKIMOTO: Està a punt de fer 30 anys.

A. DE FLUVIÀ: Sí. Només hi ha una noia entre aquests germans. És germà de l'actual comte de Ripalda, fill de l'anterior comte de Ripalda i d'una senyora que es diu Sáez de Tejada i Fernández de Bobadilla. A la família té cosins que són nobles, marquesos de Zafra, etcètera. I l'avi va ser el famós vescomte d'Eza, que va ser ministre d'Alfons XII estava casat amb una Bruguera, i per aquí, l'àvia catalana, té sang catalana.

MIKIMOTO: Vaja, està ben acompanyat, té

Àngel Colom. El secretari general d'ERC va ser el convidat de pedra del programa dedicat a la infanta Elena.

bona família. Teresa, em sap greu que avui estiguem parlant com les revistes del cor, però, francament, és un tema que, a mi, m'interessa, i a l'equip del programa, també, i per això en parlem. Tu creus que la farà feliç aquest noi? Com és ell? Què fa en el seu temps lliure? Tu saps si tenen un *barco* anomenat Llibertat?

T. B.: Això, no ho sé. Em semblava que això era d'un cantant. Però no em penso que ho puguem atribuir a un senyor que té tanta *rancia* o *abolengo*..., això, *pedigree!*

MIKIMOTO: Però l'has conegut més?

T. B.: Jo, a ell, no el conec. Res. És nou per a mi. No ho sé. M'has fet una pregunta difícil de contestar.

MIKIMOTO: Oh, és que m'han dit que és economista i que treballa, i això diu molt poc en favor d'un noble.

T. B.: Sí, els nobles avui dia no treballen, això és cert. Estan molt *enxufats* i aquelles històries... Aquest sembla que és un noble seriós i que fins i tot treballa, en un treball seriós, i que amb ella només es veuen els caps de setmana, no durant les hores de treball; per tant, sembla que van amb bon fi.

MIKIMOTO: No és que faci el paper de germà gran, però em sabia greu que aquest noi no la fes prou feliç.

T. B.: A mi em sap molt greu no poder-te dir si realment ell pot arribar a fer-la feliç, a ella. Això només ho pot dir ella.

MIKIMOTO: Evidentment. Com és que la infanta Elena és tan popular entre els nois? Perquè, de tàctiques perquè una noia es faci popular amb els nois, ja n'hi ha, però no són dignes d'una princesa.

T. B.: Penso que tant la infanta Elena com la infanta Cristina són noies normals i corrents, més normals i corrents que una noia de la part alta de Barcelona o del carrer Serrano de Madrid...

MIKIMOTO: Tot això, ho dic perquè la infan-

ta no deu poder fer com qualsevol altra noia.

T. B.: Sí. Per què no?

MIKIMOTO: Perquè està més...

T. B.: L'Armand em sembla que em secundarà. La història està escrita d'amors, passions, grans passions, de la reialesa. Llavors no sé per què la infanta Elena no ha de formar part d'aquesta reialesa i no ha de tenir èxit entre els nois. La infanta Elena és molt simpàtica i molt de la broma i li agrada molt estar molt ben acompanyada. Aleshores no entenc per què elimines aquesta possibilitat, que sigui un membre reial com déu mana. Jo penso que és una noia normal i corrent, que a més és un membre reial que és comporta com un Borbó, essent un membre reial...

MIKIMOTO: Pot ser que la infanta Elena sacrifici la seva vida sentimental fins que el seu germà Felip es casi?

A. DE FLUVIÀ: Aquesta es una teoria que he llegit en moltes revistes i que és totalment desconeguda. Aquesta cosa que s'han de casar abans elles o ell...

MIKIMOTO: Ella ho ha dit moltes vegades, que no cal. Però com que és tan discreta i abnegada, potser no ho vol reconèixer.

A. DE FLUVIÀ: No.

T. B.: Ella ho ha dit i la mare també.

MIKIMOTO: Però la tradició marca que ha de ser el príncep el primer a casar-se. No ho sé.

A. DE FLUVIÀ: Jo tampoc.

T. B.: És que s'han modernitzat molt. Tu vols dir que no parles de la llei sàlica, del mil set-cents i ? Ara ja no serveix. Ara ja són moderns.

A. DE FLUVIÀ: La llei sàlica establia que no podien regnar les dones.

MIKIMOTO: Exactament.

A. DE FLUVIÀ: La llei sàlica va ser abolida l'any 1789.

T. B.: De totes maneres aquesta llei encara existeix en alguns llocs d'Europa. A Bèlgica...

A. DE FLUVIÀ: Ara ja no.

MIKIMOTO: Per què ella, que és la primogènita, no pot ser reina?

A. DE FLUVIÀ: La Constitució espanyola estableix l'ordre regular de successió. I aquest és que dins el mateix grau prevalen primer els homes a les dones, i dins el mateix sexe prevalen els grans respecte als petits.

MIKIMOTO: Vénen ganes de fer-se republicà davant d'aquesta... Podriem dir que la monarquia és una institució masclista que no busca en l'interior de les persones.

A. DE FLUVIÀ: Jo crec que la monarquia és una institució anacrònica, però que pot funcionar. El que passa és que, com que és anacrònica, tota la litúrgia de la monarquia també està feta d'uns anacronismes convencionals. Per tant seria absurd mantenir-ne uns i treure'n uns altres. Si es manté, ha de ser amb tots els seus anacronismes. Si els treus, perd la seva raó de ser.

MIKIMOTO: Tornant amb la infanta, anant a la

persona humana, que és el que ens interessa. Realment és tal com apareix a les fotografies? És la imatge que en té la gent?

T. B.: No.

(Pausa publicitària.)

MIKIMOTO: Tornem a ser aquí. ...Abans us preguntava si les fotografies li fan justícia, a la infanta Elena; si la imatge que la gent en té s'ajusta a la realitat.

A. DE FLUVIÀ: No l'he vista mai.

T. B.: No, no, no. En absolut. Jo pensava abans de conèixer-la que trobaria una noia ensopejada, poc comunicativa, distant, una mica freda. Pensava que era així. És tot al revés. És molt comunicativa, s'explica, pregunta, parla, explica les seves coses, amb una certa distància, és clar, Però sí, sí, és una noia en principi normal i corrent.

MIKIMOTO: El senyor Armand diu que no l'ha coneguda. Ve sovint a Catalunya. Què hi ve a fer, a part d'esquiar i muntar a cavall?

T. B.: Ve a muntar a cavall, a esquiar, a veure la seva germana, com tu has dit.

MIKIMOTO: També és veritat.

T. B.: Però no ve tant.

MIKIMOTO: Abans venia més?

T. B.: Ara se'n va a París.

MIKIMOTO: És clar, no sé en què estava pensant.

T. B.: Com que ella, una de les seves passions és l'equitació... Segueix la ruta de l'equitació... Es passen moltes temporades viatjant de nord a sud. Ella hi va molt. És molt integrada.

MIKIMOTO: Nosaltres hem vist ballar la Infanta i us asseguro que, de tots tres germans, és la que ho fa millor. No és lenta de reflexos com la gent podria pensar.

T. B.: És que no ho és, lenta de reflexos.

MIKIMOTO: De cap manera.

T. B.: I menys per a les coses de diversió. Les coses lúdiques, les té molt clares.

MIKIMOTO: A mi, el que em preocupa és el futur de la infanta. Quin paper creu que

Teresa Berengueras: "La història està escrita d'amors, passions, grans passions, de la reialesa. Llavors no sé per què la infanta Elena no ha de formar part d'aquesta reialesa i no ha de tenir èxit entre els nois. La infanta Elena és molt simpàtica i molt de broma i li agrada molt estar molt ben acompanyada."

reserva la història a la infanta Elena?

A. DE FLUVIÀ: El de ser filla de rei i germana de rei. Si no es casa. Si es casa segons les normes de la Casa Reial espanyola o si es casa fora del cercle de la família reial, les coses poden canviar.

MIKIMOTO: Quines normes?

A. DE FLUVIÀ: Totes les cases reials tenen les seves normes. Així com a la casa reial britànica no pot regnar un catòlic o a Suècia un luterà, totes tenen les seves normes. Una de les normes de la casa reial espanyola, establerta per la pragmàtica de Carles III de 1776 és que no es poden casar, seguint la tradició que ve dels Trastàmara, amb membres que no siguin del cercle de les famílies reials regnants o no regnants.

T. B.: Perdona, o sigui, la infanta podria arribar a casar-se...

MIKIMOTO: Amb en Marichalar.

T. B.: Suposo que sí.

MIKIMOTO: En Marichalar estaria dins la normativa.

T. B.: No, no, no. Una cosa són les cases reials i una altra la noblesa.

MIKIMOTO: Per tant, no anem bé.

A. DE FLUVIÀ: No.

T. B.: Però ella podria arribar a ser reina, si es casés, per exemple, amb en Felip de Bèlgica.

A. DE FLUVIÀ: I si el seu germà... És clar, podria ser reina de Bèlgica, en aquest cas, però ho dubto molt.

T. B.: Però el príncep de Bèlgica és solter i ella...

A. DE FLUVIÀ: És solter, però sembla que no s'arribarà a casar.

T. B.: Ah! Però la Fabiola estava molt...

A. DE FLUVIÀ: Però precisament han canviat la llei perquè les dones puguin ser reines, perquè es preveu que la corona algun dia passarà a la seva germana i als fills de la seva germana.

T. B. I MIKIMOTO: Ho tenim una mica malament.

MIKIMOTO: D'aquí a cent anys no sé si se'n recordaran, que hi havia una infanta Elena que ballava d'una manera impressionant, però vaja.

A. DE FLUVIÀ: No n'hi havia hagut cap abans que s'hagués dit Elena. És un nom grec, suposo que per la mare grega, Sofia, que no n'hi havia cap.

T. B.: Suposo que sí, que la història se'n recordarà, que hi havia una infanta que es deia Elena. Ara, que ballava bé...

A. DE FLUVIÀ: Almenys els genealogistes com jo sí que ho recordaran. No n'hi ha hagut cap.

MIKIMOTO: Vosaltres sou experts, ara estem fent una mica de noblesa-ficció. Quins consells li donaríeu a la infanta perquè pugui dur una vida equilibrada enmig de tanta pompa, si arribés a casar-se amb aquest xicot del qual estàvem parlant ara i del qual ens ha [Armand de Fluvià] fet una descripció tan extensa.

A. DE FLUVIÀ: Que es mantingués en el seu paper. Aquí la pena és que la gent, aquestes coses del cor, les veu molt romàntiques. Ah, pobreta, i per què no es pot casar amb qui vol? Jo tinc la teoria, que és compartida per molta gent, que si aquests sers privilegiats tenen una sèrie de drets i privilegis, també tenen una sèrie d'obligacions. Volguer-se saltar aquestes obligacions que els imposa el pertànyer a la família reial d'Espanya... Pel fet que ara estiguin en el poder, no se les han de saltar aquestes obligacions. Han d'apechugar, com diuen en espanyol... Si es casa amb aquest senyor, em sembla molt bé, perquè tothom és lliure de casar-se amb qui h doni la gana, que pagui també les conseqüències...

T. B.: Ja que no es va casar amb en Luis Asolfo, que no em faci cap més jugada, perquè jo ja m'hi vaig tallar els cabells. Ara que es casi amb un príncep de veritat...

MIKIMOTO: Segueixen siguent amics?

T. B.: Sí, és que la infanta segueix tenint amistat amb totes les persones amb qui ha tingut relacions més íntimes, per dir-ho d'alguna manera; és una bona manera de relacionar-se amb la gent.

MIKIMOTO: D'aquí a vint anys tindrà tres fills? Seguirà els passos dels desastres de la família reial anglesa? Es retirarà en un convent?

T. B.: Impensable. Ella es casarà i com Déu mana, per l'Església, vestida de blanc i amb un príncep.

MIKIMOTO: Per tant, és impensable que la princesa Elena tingui algun paper en la vida política del seu país.

T. B.: Si als 30 anys no ho ha fet, és que no hi deu tenir cap interès. A més, ella va fer de mestra, pedagogia. I mai no ha demostrat cap interès per la política directa.

MIKIMOTO: No ho sabem.

COLOM: De fet, la Constitució, que abans comentava l'Armand de Fluvià —només en la regulació de la successió—..., però jo també abono la tesi que és una Constitució, en aquest sentit, molt masculista i contradictòria. Hi ha un article de la Constitució espanyola que és el de les llibertats individuals i el de garantir que no hi hagi cap discriminació per raó del sexe. En aquest cas l'article 57 (punt 1, punt 2 i següents) és clarament discriminatori, sobretot quan especifica que primer ha de ser el mascle que la femella. I a partir d'aquí jo diria que vénen marcadament una mica per la història, per la política. No faran cap paper, perquè no se'ls reserva cap paper. Jo he escoltat amb molta atenció la informació que, com a bon republicà, se m'escapava de la família reial. I n'he après molt. Segurament, com deia l'Armand de Fluvia, això de les monarquies hauria d'anar desapareixent i, si més no, no tindrien aquestes dificultats a l'hora dels casaments, la infanta Elena o el mateix príncep.

MIKIMOTO: Però les relacions públiques, les fan molt bé.

COLOM: Això sí. De totes maneres, ja poden. Costa molts diners la monarquia.

MIKIMOTO: No ho sé.

COLOM: Doncs jo sí que ho sé. La monarquia ens deu costar, als ciutadans de l'estat espanyol... Enguany la casa reial té un pressupost de 965 milions de pessetes, però això només la casa reial. El que passa és que, si després sumes el manteniment de tots els palaus que tenen, i en tenen nou o deu, si no ho recordo malament, sumes les farres que fan...

MIKIMOTO: Això no, home, no.

Armand de Fluvià: "Jo crec que la monarquia és una institució anacrònica, però que pot funcionar. El que passa és que, com que és anacrònica, tota la litúrgia de la monarquia també està feta d'uns anacronismes convencionals. Per tant seria absurd mantenir-ne uns i treure'n uns altres. Si es manté, ha de ser amb tots els seus anacronismes. Si els treus, perd la seva raó de ser."

COLOM: Si em permets, ens n'anem a 18.000 milions, que no vénen especificats en partides, que els has de buscar. Jo l'he fet, aquest exercici, i la família reial ens costa prop de 18.000 milions, que no està malament per a una família de cinc persones.

A. DE FLUVIÀ: Aquests palaus que dius no són d'ells, són del patrimoni nacional...

COLOM: ...Però...

A. DE FLUVIÀ: ...és que s'han de conservar igualment. Versalles, Fontainebleau...

COLOM: ... però l'ús intern que se'n pugui fer, no. Avui parlava amb un company de Mallorca, i m'explicava que el palau de Marivent, que és una residència preferida per la família reial espanyola, no els tocava; però la Diputació els hi va regalar. Però havia de ser un museu que havia donat un senyor grec perquè fos per a Mallorca i per a les Illes. Fins i tot van tenir un plet. A més, quan parlava de farres, suposo que se m'entendrà. Vull dir tot el que s'hi fa a l'interior. Si hem de posar detalls, jo també puc dir quants funcionaris hi ha a la Casa Reial, a la Zarzuela, que són menys d'un centenar, però en el pressupost està especificat que cada dia hi menja molta més gent. Tot això costa diners. Un president de la república no ens costaria tant.

A. DE FLUVIÀ: Tret del dels Estats Units,

que gasta deu vegades més que el d'aquí.

MIKIMOTO: Armand de Fluvià, Teresa Berengueras, jo us haig d'agrair avui que ens hagueu honorat a venir aquí per parlar d'aquest tema del qual ha parlat tothom, però que ja sabeu que nosaltres hem estat aquí molt fidels a la infanta, i ja fa moltes setmanes que la tenim al nostre monitor. Esperem que la setmana vinent la tinguem en moviment. Repeteixo, moltes gràcies.

T. B.: Ningú no se n'oblidarà, d'aquest programa, no et preocupis. Encara que altres n'hagin parlat.

MIKIMOTO: Vinga.

(Peça musical. *Megapubilla catalana.*)

MIKIMOTO: Bona nit, Quim, bona nit, Helena. Sovint hi ha gent que té tirada a pensar que la reialesa es passa tot el dia amb una mà sobre l'altra, sense fer res. És cert això.

QUIM MONZO: De cap manera. Hi ha gent perversa que té la idea que els monarques... gent perversa i antimonàrquica..., que els membres de la reialesa no fan res. I ells no paren en tot el dia. Hípica, esquí, obres de beneficència, inauguracions, i a més, com si no en tinguessin prou amb tota aquesta feina feixuga, arriba Nadal i un discurs per la tele. Això és una feinada que la gent no valora, perquè la gent no té sentiments... L'hípica, l'hípica, per exemple –ho explicarem per als espectadors plebeus que puguem tenir en aquest moment–, és un conjunt d'esports diversos on intervé el cavall, en el sentit animal. És habitual de l'hípica enfilarse dalt l'animal, i au a córrer! Això no és fàcil. Ho demostra –abans hi has fet una referència– la infanta, a la que nosaltres cada setmana retem homenatge amb el cor vibrant: una vegada va caure del cavall, però la reina Elisabet del Regne Unit de Gran Bretanya i d'Irlanda del Nord, va caure a terra perquè un cavall britànic la va fer caure. Això ha sortit a alguna revista últimament; això és un accident laboral, perquè la feina de rei o de reina és com la feina de casa, que

Els espectadors de 'Persones humanes'. Com és habitual, les expressions del públic –siguin aplaudiments o rialles– puntuen les intervencions dels especialistes o presentador.

no s'acaba mai. Sempre hi ha coses a fer, sembla que no fas res, però estàs tot el dia allà i –posem el cas d'una família tradicional sexista– el marit diu: Tu no fas res. Tot el dia treballant. Doncs una mica la feina del rei o la reina és aquesta. I que la gent no ho valori! Una cosa que s'ha de dir és que dins de l'hípica..., perquè els membres de la reialesa, siguin grans o petits, mascles o femelles, es puguin enfilarse dalt del cavall, hi posen una sella, damunt del llom del cavall, amb uns estreps que hi posen els peus. Al cap hi posen una brida i unes corretges que son de cuir; la gent més vulgar les té d'aquestes de corda de persiana, però en el món de l'aristocràcia això està molt mal vist, i no es porta. D'això, se'n diuen les regnes. Remarquem: les regnes. En femení. Es diu les regnes en femení, perquè la reialesa no tingui dificultat de distingir entre les regnes, en femení, dels regnes, en masculí, que són els territoris on governen, que són el regne d'Espanya, el regne de Suècia, el regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord. Això sembla molt fàcil de distingir. La gent riu, però hi ha prínceps que no són capaços de distingir el regne de la regna. Per això, de petits, a la Guarderia Reial, guarderia on tots els monarques de la reialesa europea abans d'anar a la feina porten els seus fills, els principets, les principetes, els deixen allà amb educadors especials, educadors aristocràtics. En aquestes guarderies, a part de fer pastelina, que és la feina bàsica de les guarderies plebees o aristocràtiques, la seva feina pedagògica és que els bebès reials distingixin els regnes de les regnes. A vegades és un esforç inútil, perquè quan el bebè sap distingir, aleshores resulta que, al nen, l'interessa l'esquí. I aleshores resulta que aquesta feina ha estat debades. No. Alguna vegada la farà servir, com a mínim. Sap què és el seu regne i la regna. El saber no ocupa lloc. (Fa un bisbe amb en Mikimoto). Hem fet un bisbe.

Això que l'esquí sigui una altra gran afecció de la reialesa no és perquè sí. En principi, l'esquí era un esport aristocrata, de gent fina, però ara l'esquí és una cosa tan absolutament massificada com anar de compres al Corte Inglés.

MIKIMOTO: Vulgar.

MONZO: Vulgar. Piles i piles de gent, més gent que en un camp de futbol, milers i milers de persones esperant el telecadira i la mandanga amb vinagre. El cas és que el fet que l'esquí s'hagi convertit en un esport massiu ha fet pensar que la reialesa ho deixarà de banda i dirà: Oh, és massa plebeu per a mi! Doncs no, tot i la vulgarització de l'esquí, la reialesa continua anant a esquiar i això representa una gran noblesa d'esperit. La noblesa no li ha girat la cara. Els monarques són gent sense prejudicis, són gent avançada, moderna. Ells van a Vaqueira Beret, que hi van sovint; no hi van per esquiar, sinó una mica per confraternitzar amb la plebs. I això es demostra amb els guardaespalles. Gent

Quim Monzó, en la seva intervenció final. El començament de l'especialista clou el temps dedicat al tema que ha centrat el programa del dia.

d'aquesta mal fixada, antimonàrquica i aquestes dèries, el que te'n dirien és que ho fan per no barrejar-se amb el poble. És al contrari, precisament porten tants guardaespalles perquè no poden multiplicar-se. Ells són una família, són una família, són un papa, una mama, el nen i les dues nenes, ells no poden multiplicar-se i ells no poden atendre milers de persones; per això porten un regiment de guardaespalles, que són els que estan en contacte amb la gent. Acariciant-los o empenyent-los, i és un contacte que fan. Ells deleguen el seu to personal. Els guardaespalles són els que estan en contacte amb les essències i les olors d'aixella del poble. Lamentablement no tot l'any hi ha neu... Què fan la reialesa? El que farien els obrers, gent vulgar i sense principis, dirien: me'n vaig de vacances i m'estic sense fotre res. Fotre és un verb molt vulgar i *xavacà*. La reialesa no se'n va de vacances. Ells al peu del canó donant exemple i llavors fan la seva feina: ser motiu de fotografies perquè els súbdits tinguin on emmirallar-se. Es veuen obligats a agafar el iot i passar-se l'estiu prenent el sol a coberta. Aquesta és la seva feina. Molta gent diu: no fan res en tot l'estiu. És que aquesta és la seva feina, ells cobren per fer això. Fins i tot ells a vegades no voldrien fer-la, a vegades voldrien estar treballant en una mina i el seu deure és estar a allà, a la coberta del iot, encara que els cogui per dintre o encara que se'ls acabi la protecció solar han d'estar allà, *pringant* en llenguatge plebeu. Ells voldrien estar en una oficina 12 hores treballant, però han d'estar amb aquesta càrrega feixuga. Per suportar aquesta càrrega feixuga, a vegades conviden altres famílies reials: ei! veniu a passar uns dies a l'iot que tenim al Mediterrani. Els altres diuen "Bueno". Diuen molt "bueno"... No voldria repetir-me però la seva activitat és prendre el sol fent veure que no vuen els *paparazzi* que estan donant voltes al iot fent fotos. De les fotos s'ha de dir que alguns membres femenins d'algunes reialeses europees ensenyen sense pudor els

seus pits aristocràtics. Lady Di o Sarah Ferguson, Carolina i Estefania. Elles són princeses d'un principat, Mònaco. Són un altre rang. Això és con en l'exèrcit, que hi ha sergents i capitans... Això s'ha de dir, la reialesa borbònica mai ha caigut en això. Cap periodista ha aconseguit unes fotos d'aquestes característiques... Això indica una gran netedat, una gran decència...

MIKIMOTO: Fins i tot una gran pulcritud.

MONZO: Pulcritud és la paraula justa. Una de les altres feines, fins i tot diria tasques, de la reialesa són les obres de beneficència i inauguracions d'hospitals. Són feines molt dures per a la reialesa, que a vegades no estan en contacte amb les misèries humanes. Aquí hi ha una anècdota poc coneguda que és totalment verídica, és una inauguració que va fer d'un hospital Lady Di. És una anècdota excepcional perquè resumeix el que és la monarquia i la reialesa i tota la sang blava. Era, quan encara estava promocionant-se Lady Di, ara, com veu la cosa bastant magra, s'ha retirat. Se'n va anar a Canadà, a ultramar. Aquells sí que tenen ultramar. Diuen: me'n vaig a Austràlia. Va anar a Ottawa... a inaugurar un hospital cardiològic. Els de l'hospital es van quedar molt preocupats. Hi anava Lady Di i les sales estaven buides, hi havia molts pocs malalts. Això diu molt a favor de la salut dels ciutadans d'Ottawa, que tenen un cor fantàstic, però diu molt poc a favor dels promotors de l'hospital perquè s'ha de demostrar que un hospital és necessari i per demostrar-ho cal que l'hospital estigui ple. Que els llits siguin necessaris. Aleshores van trobar una solució molt fantàstica, van llogar figurants. Els van posar un pijama i els van dir que posessin cara d'haver passat un infart. La princesa va passar, llit per llit, donant la mà, somrient i dient com va tot. Els figurants posaven cara lànguida... Eren malalts falsos. I tot perquè la princesa no es frustrés inaugurant un hospital sense malalts. Us penseu que ella no se n'adonava. Sí. És pot ser aristòcrata però no necessàriament tonta. Ella veia que aquella gent estava fingint una malaltia, per la qual ella estava fingint un interès. En resum. No tan sols es veuen obligats a fer coses desagradables com visitar hospitals, sinó que a més els posen malalts falsos. Llavors han de dissimular, fer veure que el malalt que saluden no és realment un actor contractat, sinó un malalt. Són dues persones que estan cara a cara, cadascuna d'elles interpretant un paper. Una, fent el paper de malalt davant una princesa protocolàriament interessada per la seva salut, l'altra, la princesa, protocolàriament interessada per la salut d'un fals malalt. Això és exactament la reialesa. I res més.

(Després d'entrevistar Àngel Colom sobre altres temes, Mikimoto s'acomiada del públic anunciant que la setmana que ve no faran programa perquè és el dia de la vaga.)